

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Teze diplomové práce

Ropný průmysl v Rusku

Bc. Ekaterina Levchenko

Souhrn

Diplomová práce se věnuje problematice ropného průmyslu Ruské federace jako samostatného segmentu energetického komplexu této země a jako jeho součásti. Hlavním cílem práce je souhrnná analýza tohoto průmyslu. V práci se popisuje význam ropy v obecném smyslu, uvádí se charakteristika této suroviny a základy její těžby a zpracování. Stručnější pojednání se věnuje stanovení cen na ropném trhu. Praktická část práce pak v rámci čtyř dílčích kapitol analyzuje ropný průmysl Ruska. Jsou představeny přehledy transportní sítě (ropovodů) pro distribuci ropy, předních těžbařských společností, které působí na území Ruské federace a další relevantní aspekty. Důraz je však položen na strukturu exportu ropy. Z práce se je možné dozvědět, co v současné době představuje největší problém pro předmětné odvětví ekonomiky Ruska.

Klíčová slova: ropa, Rusko, průmysl, dovoz, vývoz, surovina, cena, ekonomika

Vlastní text

Cíl práce

Hlavním cílem práce je zhodnocení současného stavu ropného průmyslu v Rusku. Tento široce formulovaný cíl je zpřesněn dílčími cíli, konkrétně:

- analýza současného stavu ropného průmyslu,
- zhodnocení významu ropy jako vývozní komodity pro Rusko,
- zhodnocení aktuálních problémů v tomto segmentu,
- možností řešení aktuálních problémů v odvětví.

Metodika práce

Práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou.

Teoretická část práce je zpracována na základě studia příslušné literatury, legislativních předpisů a dalších internetových zdrojů. V případě odborné literatury se především jedná o publikaci Josefa Blažka a Vratislava Rábla *Základy zpracování a využití ropy*, dále pak o publikaci Bohuslava Litery *Ruské produktovody a střední Evropa* a díla Anity Orbán *Moc, energie a nový ruský imperialismus*.

Zpracování praktické části práce je založeno na metodách analýzy, syntézy a kompilace dat a informací. Zdrojem dat pro analytickou část práce jsou zejména oficiální statistiky Celní správy Ruské federace, Ministerstva energetiky Ruské federace a Centrální banky Ruské federace, rovněž jako údaje z dalších veřejně dostupných výzkumných databází. Obecně je v rámci praktické části zhodnocen především ropný průmysl a zahraniční obchod Ruska s ropou.

První věcná kapitola práce se věnuje charakteristice ropy jako suroviny, problematice její těžby a zpracování, faktorům ovlivňujícím cenu ropy a jejímu významu.

Další kapitola se věnuje energetickému komplexu Ruské federace jako celku, konkrétněji státnímu monopolu v tomto odvětví a významu energetiky pro ruskou ekonomiku.

Následují kapitoly praktické části práce. Klíčovou je kapitola obsahující analýzu ropného průmyslu Ruské federace. V rámci dané kapitoly je představena síť ropovodů na území Ruska a nově budované trasy. Dále jsou charakterizovány největší ropné společnosti v Rusku, a to jak státní, tak i soukromé. Důležitou součástí práce je kapitola, která se věnuje struktuře exportu ropy. Dovršuje analýzu ropného průmyslu Ruska popis vztahů Ruské federace s mezinárodními organizacemi v dané oblasti. Poslední kapitola praktické části práce stručně pojednává o aktuálně zavedených ekonomických sankcích vůči Ruské federaci.

V diplomové práci je ověřována hypotéza, zda by případný pokles příjmů z exportu ropy na polovinu současného stavu mohl výrazně ovlivnit ekonomický vývoj Ruské federace ve středně až dlouhodobém horizontu. Při ověřování daného tvrzení je přihlédnuto ke dvěma možným důvodům poklesů exportních příjmů, a to k radikál-

nímu snížení tržních cen ropy nebo zajištění současnými odběrateli alternativních zdrojů dodávek ropy pro své potřeby a tím snížení těžby ropy v Rusku.

Výsledky práce

Ropný průmysl je v Rusku pochopitelně rozvinutým odvětvím ekonomiky, nicméně v posledních dvou desítkách let, docházelo k relativnímu zastarávání technologií, používaných pro těžbu a zpracování ropy. Sice samozřejmě se o dané skutečnosti veřejně mlčí, nicméně tento fakt je možné podložit tím, že soukromé (ale i státní) ropné společnosti v současné době aktivně hledají možnosti vytváření (obezřetného) partnerství se svými zahraničními partnery s cílem převzít know-how ve sféře těžby ropy v těžko dostupných místech, např. v Arktidě. Jedná se tak o poměrně zásadní problém ruského ropného průmyslu, který aktivně snaží řešit jak vláda, tak i soukromé společnosti.

Kromě uvedených možností řešení problému technologického zaostávání, čili snah o spolupráci se zahraničními subjekty, daný problém je možné řešit zevnitř, a to, zvětšením financování výzkumu a vývoje v oblasti geodezie a speciálního ropného strojírenství, rozvíjet iniciativy namířené na inovativní projekty v oblasti průzkumu ropných ložisek a metod těžby, rovněž jako zpracování a transportování suroviny.

Cíl práce, tedy analýza ropného průmyslu Ruské federace, byl vzhledem ke všem představeným aspektům, splněn. V práci se také měla testovat hypotéza, jejíž podstatou bylo tvrzení o tom, že by případný pokles příjmů z exportu ropy na polovinu současného stavu mohl výrazně ovlivnit ekonomický vývoj Ruské federace ve středně až dlouhodobém horizontu. Při ověřování daného tvrzení se mělo přihlídnout ke dvěma možným důvodům poklesů exportních příjmů, a to k radikálnímu snížení tržních cen ropy nebo zajištění současnými odběrateli alternativních zdrojů dodávek ropy pro své potřeby a tím snížení těžby ropy v Rusku.

Podíváme-li se na data představena v kapitole o struktuře exportu ropy (a dalších energetických surovin), je možné danou hypotézu jednoznačně potvrdit. Například v roce 2009, ve kterém byl zaznamenán významný propad ceny ropy, a tak i výnosů z jejího vývozu, propad HDP Ruské federace o skoro 6 %. Tento pokles ne-

byl samozřejmě způsoben pouze propadem výnosů z vývozu ropy, ale i ostatními faktory, je však možné tvrdit, že podíl vyložené ropy a ropných produktů nebyl zanedbatelný, nýbrž značný.

Oba výše uvedené důvody poklesu ceny výnosů z exportu ropy mohou připadat v úvahu. V prvním případě, tedy v případě poklesu světových cen ropy, se jedná o značně nevyzpytatelnou proměnnou, kterou není ani možné efektivně ovlivňovat ze strany samotné Ruské federace. Ve druhém případě, tedy snížení poptávky po ruské ropě na existujících odbytích, může Rusko poměrně snadno ovlivnit budoucí situaci, a to pomocí efektivní a včasné diverzifikace svých odbytí.

Seznam vybraných použitých zdrojů

BLAŽEK, Josef a RÁBL, Vratislav. Základy zpracování a využití ropy. Vyd. 2., přeprac. Praha: Vydavatelství VŠCHT, 2006. 254 s. ISBN 80-7080-619-2.

LITERA, Bohuslav et al. Ruské produktovody a střední Evropa. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. 241 s., (9) s. barev. obr. příl. ISBN 80-86432-47-5.

ORBÁN, Anita. Moc, energie a nový ruský imperialismus. Vyd. 1. Praha: Argo, 2010. 279 s. ISBN 978-80-257-0251-2.

CBRF – Centrální banka Ruské federace. Statistika exportu surové ropy a ropných produktů. (online). 2014 (Citace: 24. 11. 2014). Dostupné z: <http://www.cbr.ru/statistics/?Prtid=svs&ch=Par_27472#CheckedItem>